

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík: 13. Mars 2023
Tilvísun: 202303-0171

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003 með síðari breytingum (heimilishjálp). 164. Mál.

Óskað hefur verið eftir umsögn Alþýðusambands Íslands um 164. Mál, frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjuskatt. Málið felur í sér veitt verði heimild til skattalegs frádráttar vegna heimilishjálpar sem felur í sér að draga má fjárhæð að hámarki 1.800.000 kr. á ári frá tekjuskattsstofni einstaklings, þ.e. sem nemur að meðaltali 150.000 kr. á mánuði.

Alþýðusambandið leggst gegn því að málið nái fram að ganga. Verði frumvarpið að lögum mun það veita skattaafslátt til tekjuhæstu hópa samfélagsins umfram aðra ásamt því að auka flækjustig skattkerfisins. Ólíklegt er að það vinni gegn svartri atvinnustarfsemi.

Núverandi tekjuskattkerfi má rekja til upptöku staðgreiðslu skatta árið 1988. Eitt af einkennum tekjuskattkerfisins fyrir tíma staðgreiðslukerfisins var fjöldinn allur af undanþágum og frádráttarliðum. Við innleiðingu staðgreiðslukerfisins voru frádráttarliðir og undanþágur felldar niður en á móti var innleiddur skattafláttur í formi persónuafsláttar. Sá persónuafsláttur var í upphafi hafður hár m.a. vegna þeirra frádráttarliða sem voru til staðar í eldra kerfi. Þetta er vel kortlagt í skýrslu nefndar fjármála- og efnahagsráðuneytisins um tekjuskattkerfið frá 2019¹. Þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu yrðu afturhvarf til skattkerfisins fyrir staðgreiðslu.

Í greinargerð með frumvarpi er vísað til sambærilegs skattalegs frádráttar sem tekinn var upp í Svíþjóð árið 2007. Í dag er heimilt að draga frá 75.000 sænskar krónur frá tekjuskattstofni vegna þjónustu sem keypt er á heimilum (RUT-avdrag), þ.e. rúmlega milljón íslenskar krónur. Þessar skattbreytingar hafa síður en svo verið óumdeildar í Svíþjóð. Kostnaður vegna frádráttarins hefur meira en tvöfaldast frá árinu 2013, hann nýtist að langstærstu leyti á fáum þéttbýlisstöðum auk þess sem hann dreifist ójafnt yfir tekjudreifinguna. Um helmingur af skattaafslættinum hefur runnið til tekjuhæstu tíundarinnar². Að jafnaði fá einstaklingar með yfir 1 milljón sænskra króna í árstekjur alls 5.325 sænskar krónur í skattaafslátt.

¹ <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2019/02/25/Skyrsla-um-endurskodun-tekjuskatts-og-botakerfa/>

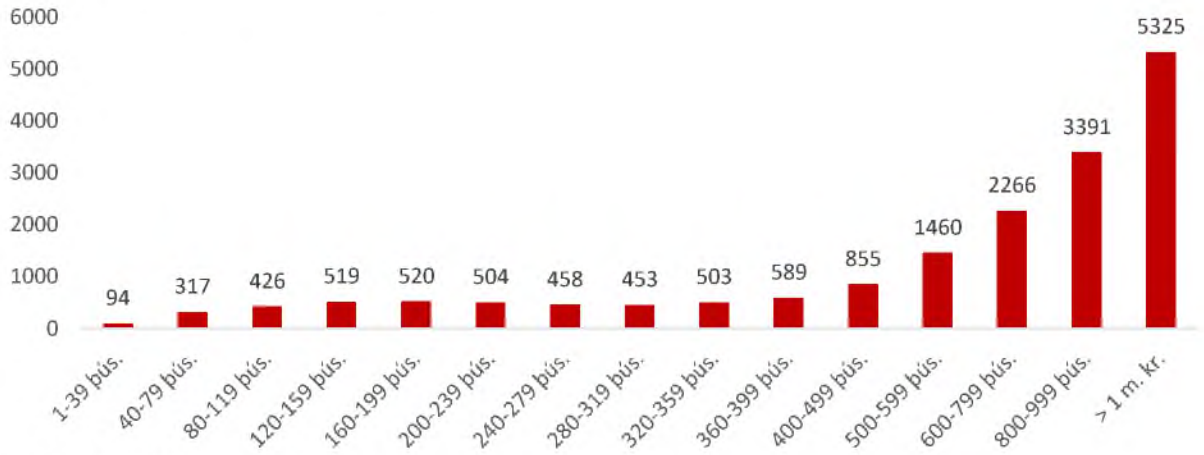
² Sjá skýrslu LO í Svíþjóð,

[https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_rutavdraget_avskaffas_pdf/\\$File/rutavdraget_avskaffas.pdf](https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_rutavdraget_avskaffas_pdf/$File/rutavdraget_avskaffas.pdf)

Skattaafsláttur í SEK á einstakling

Eftir árstekjum

Heimild: LO í Svíþjóð

Ein af rökunum fyrir því að taka upp skattaafslátt í Svíþjóð vegna heimilishjálpar var að úrræðið myndi vinna gegn svartri atvinnustarfsemi og fjölgja störfum fyrir jaðarsetta hópa, t.d. flóttamenn. Í skýrslu LO er bent á að markmiðið hafi ekki gengið eftir. Svört atvinnustarfsemi hafi ekki dregist saman heldur lifi sjálfstætt meðfram vaxandi hvítri atvinnustarfsemi. Niðurstöður annarrar nýlegrar rannsóknar³ eru á sama veg, skattaafsláttur hafi ekki aukið atvinnu meðal jaðarsettra hópa.

Jafnframt er ástæða til að taka undir ábendingar Ríkissáttasemjara við sama mál sem flutt var á 151. Löggjafarþingi. Í umsögn RSK voru gerðar töliverðar athugasemdir við málið⁴.

f.h Alþýðusambands Íslands

Róbert Farestveit

Hagfræðingur

³ Sjá Rickne (2021), <https://sciendo.com/article/10.2478/izajolp-2021-0001>

⁴ <https://www.althingi.is/altext/erindi/151/151-845.pdf>